

Lovforslag nr. L 129. Fremsat den 24. februar 1982 af ministeren for skatter og afgifter

Forslag

til

Lov om ændring af ligningsloven

(Begrænsning af fradragsretten for løbende ydelser)

§ 1

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jfr. lovbe- kendtgørelse nr. 404 af 30. juli 1981, affattes §14, stk. 2-5, således:

»Stk. 2. Udgifter til udredelse af andre løbende ydelser end nævnt i stk. 1, såsom aftægts- og underholdsydelser, som den skattepligtige har forpligtet sig til at udrede, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen efter reglerne i stk. 3-5.

Stk. 3. Udgifter til ydelser som nævnt i stk. 2, der tilfalder foreninger, stiftelser, institutioner m.v., som for det pågældende indkomstår er godkendt i medfør af § 8 A, stk. 2, eller tilfalder her i landet hjemmehørende religiøse samfund eller frimenigheder, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen.

Stk. 4. Udgifter til ydelser som nævnt i stk. 2, der tilfalder personer eller dødsboer, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen med ialt højst 10.000 kr. årligt. For ægtefæller, der er sambeskattet i hele indkomståret, kan det sammenlagte fradrag for ydelser som omhandlet i 1. pkt. ikke overstige 10.000 kr. En eventuel nedsættelse til dette beløb foretages i den del af hver ægtefælles fradrag, der overstiger 5.000 kr. Beløbsbegrænsningen i 1.-3. pkt. finder ikke anvendelse på ydelser, som den skattepligtige er forpligtet til at udrede i form af hel eller delvis fribolig for nyderen.

Stk. 5. De i stk. 4 nævnte ydelser kan dog ikke fradrages i det omfang, yderen som gave eller som arveforskud har forpligtet sig til at udrede dem til livsarvinger eller disse æg-

tefæller. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger. Bestemmelserne i 1. og 2. punktum medfører ingen indskrænkning i adgangen til at fradrage de i §§ 10 og 11 nævnte underholdsbidrag. Uanset bestemmelserne i 1. og 2. punktum kan en skattepligtig ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrage ydelser efter stk. 4, såfremt ydelserne er udredt til en person, der er barnebarn af den skattepligtige eller af den med ham sambeskattede hustru. Fradragsret haves kun i det omfang, den årlige ydelse til hvert barnebarn ikke overstiger 3.000 kr. Det er dog yderligere en betingelse for fradragsret, at en af barnebarnets forældre eller begge dets forældre er afgået ved døden før indkomstårets begyndelse, og fradragsret haves ikke for ydelser, der forfalder til betaling efter udgangen af det kalenderår, hvori barnebarnet fylder 18 år.«

§ 2

Stk. 1. Loven har virkning for indkomståret 1982 og senere indkomstår.

Stk. 2. Udgifter til ydelser, som nævnt i ligningslovens § 14, stk. 2, som affattet ved § 1, og som er betalt før den 24. februar 1982 behandles efter de hidtil gældende regler. Beløbsbegrænsningen i ligningslovens § 14, stk. 4, 1.-3. pkt., som affattet ved § 1, gælder i indkomståret 1982 for ydelser, der er betalt den 24. februar 1982 eller senere.

Stk. 3. Udgifter til ydelser, som nævnt i ligningslovens § 14, stk. 2, som affattet ved § 1, og som den skattepligtige før den 24. februar 1982 har forpligtet sig til at udrede

som led i en gensidigt bebyrdende aftale, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen efter de hidtil gældende regler, jfr. dog stk. 4.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 finder ikke anvendelse på ydelser til selvejende institutioner, stiftelser, fonde m.v., som er stiftet af

den skattepligtige eller dennes ægtefælle eller af disses forældre eller livsarvinger, eller hvorover den nævnte personkreds har en bestemmende indflydelse. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger.

Bemærkninger til lovforslaget

Forslaget tager sigte på en begrænsning af retten til ved indkomstopgørelsen at fradrage såkaldt løbende ydelser. Efter forslaget sker der en væsentlig begrænsning udover den begrænsning, der allerede er gennemført ved lov nr. 294 af 10. juni 1981. Denne lov er omtalt således i folketingsstidende for 1980/81, sp. 6790, 11508 og 12490; Tillæg A, sp. 3291, Tillæg B, sp. 759 og 1187 og Tillæg C, sp. 735.

Gældende regler

Efter de gældende regler i ligningslovens § 14, stk. 2, kan en skattepligtig ved indkomstopgørelsen fratække udgifter til løbende ydelser, såsom aftægts- og underholdsydelser, som han har forpligtet sig til at udrede.

De løbende ydelser kan være led i en gensidigt bebyrdende aftale, som f. eks. indgås i forbindelse med generationsskifte i landbruget i form af en aftægtsforpligtelse.

De løbende ydelser kan også være ensidigt påtagne som gave eller arveforskud. Sådanne ensidigt påtagne ydelser kan f. eks. have til formål at forsørge yderens forældre eller søskende. Endvidere kan der være tale om ensidigt påtagne ydelser til f. eks. religiøse samfund, foreninger m.v.

I praksis er der fastlagt nærmere regler for, hvilke indholdsmæssige og formelle krav, der skal være opfyldt, for at ydelser kan anses for løbende og dermed fradragsberettigede.

Fradragsretten for løbende ydelser omfatter ikke ydelser til livsarvinger eller disses ægtefæller eller familiefonds, hvis yderen har påtaget sig forpligtelsen ensidigt som gave eller arveforskud.

Underholdsbidrag til ægtefælle og børn omfattes ikke af de her nævnte regler, men er fradragsberettigede under nærmere betingelser efter ligningslovens §§ 10 og 11.

Ved lov nr. 294 af 10. juni 1981 gennemførtes med virkning fra og med indkomståret 1982 den begrænsning af fradragsretten for løbende ydelser, at ensidigt påtagne løbende ydelser til personer, som ikke er skattepligtige her til landet, og til for-

eninger m.v., der ikke er hjemmehørende her i landet, højst kan udgøre 10.000 kr. årligt.

Baggrunden for lovforslaget.

Bl. a. på grundlag af debatten omkring gennemførelsen af den nævnte lov nr. 294 af 10. juni 1981 har regeringen fundet anledning til at tage problematikken omkring fradragsretten for løbende ydelser op til fornyet overvejelse.

For så vidt angår ensidigt påtagne løbende ydelser til personer er det regeringens opfattelse, at de forudsætninger, der oprindeligt har ligget til grund for fradragsretten, ikke i samme grad er til stede i dag, hvor man har et udbygget socialt sikringssystem. For ensidigt påtagne løbende ydelser til en række almenvelgørende og almennyttige institutioner m.v. må det erkendes, at der er vægtige grunde, der taler for fortsat at opretholde fradragsret for sådanne ydelser. På den anden side må man også være opmærksom på, at den nugældende meget vide adgang til at fradrage løbende ydelser til institutioner og fonde, kan give anledning til misbrug af skattereglerne, således som det også blev fremdraget under folketingets arbejde med lovforslag L 137 1980/81, der gennemførtes som lov nr. 294 af 10. juni 1981.

For så vidt angår løbende ydelser, hvor forpligtelsen er påtaget som led i en gensidigt bebyrdende aftale, er det regeringens opfattelse, at fradragsretten også her i mange tilfælde kan udnyttes på en måde, der ikke stemmer med de forudsætninger, der oprindeligt har ligget til grund for fradragsretten. I almindelighed kan det ikke antages, at det vil volde vanskeligheder ved indgåelse af en gensidigt bebyrdende aftale, at finde andre veje for at yde vederlag end ved hjælp af forpligtelser til løbende ydelser.

En forpligtelse til at yde hel eller delvis fribolig kan måske være en undtagelse herfra, idet sådan forpligtelse netop er et centralt element i de traditionelle aftægtsforpligtelser.

Lovforslaget

Efter de foreslåede regler ophæves fradragsretten helt både for ydelser efter ensidigt og gensidigt påtagne kontrakter i det omfang, der ikke er gjort undtagelser herfra. Disse undtagelser omtales i det følgende.

1. Efter lovforslagets regler opretholdes den gældende ubegrænsede fradragsret både for *ensidigt* og *gensidigt* påtagne løbende ydelser, som tilfalder *foreninger, stiftelser, institutioner* m.v., som for det pågældende indkomstår er *godkendt i medfør af ligningslovens § 8 A, stk. 2*. Fradragsretten er således betinget af, at foreningerne m.v. for det pågældende indkomstår er godkendt af statskattedirektoratet, som hvert år udsender et cirkulære om godkendte foreninger og institutioner i henhold til ligningslovens § 8 A.

For at opnå godkendelse i henhold til ligningslovens § 8 A, skal en række krav være opfyldt.

Foreningen skal for det første være almenvælgørende eller på anden måde almennyttig.

Som almennyttige formål betragtes typisk formål, der er sociale, humanitære og uddannelsesmæssige samt sygdomsbekæmpende og -forebyggende. Ligeledes betragtes religiøse formål efter en mangeårig praksis som almennyttige.

Foreningens formål skal dernæst være til fordel for en større kreds af personer. Det vil sige, at der udover kravet om et almenvælgørende eller almennyttigt formål tillige kræves, at den virksomhed, vedkommende forening m.v. udøver, ikke blot omfatter personer indenfor et lokalt eller på anden måde stærkt begrænset område, men er til fordel for en videre kreds af personer, f. eks. hele landet eller større dele af dette.

2. Efter forslaget skal den ubegrænsede fradragsret for løbende ydelser til *her i landet hjemmehørende religiøse samfund eller frimenigheder* ikke være betinget af godkendelse efter ligningslovens § 8 A, stk. 2.

Med de foreslåede bestemmelser vil fradragsretten bortfalde helt *både for ensidigt og for gensidigt* påtagne løbende ydelser til foreninger og institutioner m.v., som ikke er godkendt i henhold til ligningslovens § 8 A, stk. 2, eller de her i landet hjemmehørende religiøse samfund eller frimenigheder.

Som nævnt er der med virkning fra og med indkomståret 1982 bl. a. gennemført den begrænsning af fradragsretten, at ensidigt påtagne løbende ydelser til personer, som ikke er skattepligtige her til landet, højst kan udgøre 10.000 kr. årligt, jfr. lov nr. 294 af 10. juni 1981.

Det er regeringens opfattelse, at de forudsætninger, der oprindeligt har ligget til grund for fradragsretten for ensidigt påtagne løbende ydelser til personer her i landet, ikke i samme grad er tilstede i dag, hvor man har et udbygget socialt sikringsystem.

3. Regeringen har dog fundet det rimeligt, at der fortsat skal være mulighed for et vist fradrag for løbende ydelser også til *personer og dødsboer* her i landet, men at fradragsretten bør undergives en *beløbsmæssig* begrænsning til ialt højst 10.000 kr. årligt.

I modsætning til lov nr. 294 af 10. juni 1981 skal den her foreslåede fradragsbegrænsning, der omfatter ydelser til personer og dødsboer både her i landet og i udlandet, *også gælde for løbende ydelser i medfør af en gensidigt bebyrdende aftale*.

De foreslåede regler om fradrag indenfor en årlig beløbsramme på 10.000 kr. skal herefter omfatte alle løbende ydelser af følgende former:

a) *Gensidigt påtagne løbende ydelser* til personer, eller dødsboer, hvadenten disse er skattepligtige her til landet eller ej.

b) *Ensidigt påtagne løbende ydelser* til personer – dog ikke til livsarvinger og disses ægtefæller, hvor der fortsat slet ikke gives fradrag – eller dødsboer, hvadenten disse er skattepligtige her til landet eller ej.

c) *Ensidigt påtagne løbende ydelser* på indtil 3.000 kr. til et barnebarn under visse nærmere betingelser, uanset om barnebarnet er skattepligtigt her til landet eller ej.

Hvis de ydelser, der er omfattet af beløbsbegrænsningen, i et indkomstår overstiger 10.000 kr., kan det overskydende beløb ikke overføres til fradrag i senere indkomstår, selv om de ydelser, der omfattes af fradragsbegrænsningen, i dette år er under 10.000 kr. tilsammen.

For sambeskattede ægtefæller kan det samlede årlige fradrag for de nævnte ydelser ikke overstige 10.000 kr., og en eventuel nedsættelse til dette beløb skal efter forslaget foretages i den del af hver ægtefælles fradrag, der overstiger 5.000 kr.

4. Beløbsbegrænsningen skal ikke omfatte naturydelser, der har form af *hel eller delvis fribolig* for nyderen. Dette skal gælde for ydelser både efter ensidigt og gensidigt påtagne forpligtelser. For sådanne ydelser opretholdes altså efter lovforslagets regler den gældende ubegrænsede fradragsret.

Ligesom efter de gældende regler skal der efter lovforslaget ikke være adgang til at fradrage løbende

bende ydelser til personer eller dødsboer i det omfang, yderen ensidigt som gave eller arveforskud har forpligtet sig til at udrede dem til livsarvinger eller disses ægtefæller. Stedbørn og plejebørn sidestilles i denne forbindelse med livsarvinger.

De foreslåede regler medfører ingen ændringer i ligningslovens §§ 10 og 11 om fradrag for bidrag til ægtefælle og børn i tilfælde af separation eller skilsmisse m.v.

De foreslåede ændringer af ligningslovens § 14 vil heller ikke berøre det egentlige driftsudgiftsbegreb i statsskatteloven. Der kan således fortsat tænkes fradragsret for f. eks. royaltyafgifter, licensafgifter og lignende ydelser, der har karakter af egentlige driftsudgifter i forbindelse med erhvervsmæssig virksomhed.

Ikrafttræden

De foreslåede bestemmelser skal efter forslaget have virkning for indkomståret 1982 og senere indkomstår, idet dog ydelser betalt for lovforslagets fremsættelse skattemæssigt skal behandles efter de hidtil gældende regler, og ydelser i medfør af gensidige forpligtelser, der er påtaget før fremsættelsen, som hovedregel fortsat kan fradrages.

For ensidigt påtagne løbende ydelser skal de foreslåede regler således i alle tilfælde have virkning for ydelser, som er betalt på eller efter datoen for lovforslagets fremsættelse, hvadenten forpligtelsen er påtaget før eller efter dette tidspunkt.

For løbende ydelser, der er indgået som led i en gensidigt bebyrdende aftale, skal de foreslåede nye bestemmelser som hovedregel kun gælde, når aftalen er indgået efter lovforslagets fremsættelse.

Udgifter til ydelser, som den skattepligtige allerede før lovens fremsættelse har forpligtet sig til at udrede som led i en gensidigt bebyrdende aftale, kan derfor som hovedregel fratrækkes ved indkomstopgørelsen efter de hidtil gældende regler.

For løbende ydelser, der er indgået som led i en gensidigt bebyrdende aftale, skal de foreslåede

regler dog have virkning også for allerede eksisterende kontrakter, når ydelserne efter lovforslagets fremsættelse går til selvejende institutioner, stiftelser, fonde m.v., som er stiftet af den skattepligtige eller dennes ægtefælle eller af disses forældre eller livsarvinger, eller hvorover den nævnte personkreds har en bestemmende indflydelse. Stedbørn og plejebørn sidestilles i denne forbindelse med livsarvinger.

Administrative og provenumæssige virkninger

Lovforslagets regler må antages på lidt længere sigt at medføre en vis forenkling af ligningsmyndighedernes arbejde, fordi fradragsretten afskaffes for visse typer af løbende ydelser. I en overgangsperiode kan der dog blive tale om, at den nævnte forenkling vil blive opvejet af et vist administrativt merarbejde til afgørelse af, om løbende ydelser i medfør af allerede oprettede kontrakter fortsat kan fradrages og i bekræftende fald i hvilket omfang. Alt i alt må det dog antages, at der vil være tale om ret begrænsede administrative virkninger af forslagens regler under hensyn til, at antallet af skatteydere, der vil blive ramt af den foreslåede fradragsbegrænsning, må antages at være forholdsvis begrænset. Antallet vil næppe nå op på 10.000.

Den foreslåede fradragsbegrænsning vil medføre et vist merprovenu. Der findes ingen statistiske oplysninger om størrelsen af de forskellige grupper af løbende ydelser. Det er derfor ikke muligt at angive et underbygget skøn over størrelsen af merprovenuet. Et meget usikkert skøn tyder på, at de grupper af løbende ydelser, der omfattes af de foreslåede begrænsninger i fradragsretten, i 1982 vil andrage ca. 150 mill. kr. Lovforslaget indebærer, at fradragsretten for en del af ydelserne bortfalder. Det vil måske dreje sig om halvdelen, således at beskatningsgrundlaget vil blive udvidet med 75 mill. kr. svarende til et merprovenu på omkring 40 mill. kr., hvoraf godt halvdelen vil tilfalde staten.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1.

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 404 af 30. juli 1981, affattes § 14, stk. 2-5, således:

1. »Stk. 2. Udgifter til udredelse af andre løbende ydelser end nævnt i stk. 1, såsom aftægts- og underholdsydelser, som den skattepligtige har forpligtet sig til at udrede, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen efter reglerne i stk. 3-5.

Stk. 3. Udgifter til ydelser som nævnt i stk. 2, der tilfalder foreninger, stiftelser, institutioner m.v., som for det pågældende indkomstår er godkendt i medfør af § 8 A, stk. 2, eller tilfalder her i landet hjemmehørende religiøse samfund eller frimenigheder, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen.

Stk. 4. Udgifter til ydelser som nævnt i stk. 2, der tilfalder personer eller dødsboer, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen med ialt højst 10.000 kr. årligt. For ægtefæller, der er sambeskattet i hele indkomståret, kan det sammenlagte fradrag for ydelser som omhandlet i 1. pkt. ikke overstige 10.000 kr. En eventuel nedsættelse til dette beløb foretages i den del af hver ægtefælles fradrag, der overstiger 5.000 kr. Beløbsbegrænsningen i 1.-3. pkt. finder ikke anvendelse på ydelser, som den skattepligtige er forpligtet til at udrede i form af hel eller delvis fribolig for nyderen.

Stk. 5. De i stk. 4 nævnte ydelser kan dog ikke fradrages i det omfang, yderen som gave eller som arveforskud har forpligtet sig til at udrede dem til livsarvinger eller disses ægtefæller. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger. Bestemmelserne i 1. og 2. punktum medfører ingen indskrænkning i

adgangen til at fradrage de i §§ 10 og 11 nævnte underholdsbidrag. Uanset bestemmelserne i 1. og 2. punktum kan en skattepligtig ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrage ydelser efter stk. 4, såfremt ydelsen er udredet til en person, der er barnbarn af den skattepligtige eller af den med ham sambeskattede hustru. Fradragsret haves kun i det omfang, den årlige ydelse til hvert barnbarn ikke overstiger 3.000 kr. Det er dog yderligere en betingelse for fradragsret, at en af barnbarnets forældre eller begge dets forældre er afgået ved døden før indkomstårets begyndelse, og fradragsret haves ikke for ydelser, der forfalder til betaling efter udgangen af det kalenderår, hvori barnbarnet fylder 18 år.«

2. § 14 Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan fradrages beløb, som i det pågældende år er anvendt til skatter og afgifter på fast ejendom og næring, til tiende, fæste- og forpagtningsafgifter og lignende byrder, jfr. dog stk. 8 og 9.

Stk. 2. Ved indkomstopgørelsen kan endvidere fratrækkes udgifter til udredelse af andre løbende ydelser såsom aftægts- og underholdsydelse, som den skattepligtige har forpligtet sig til at udrede. Hvis den skattepligtige som gave eller som arveforskud har forpligtet sig til at udrede ydelserne til personer, der ikke ved modtagelsen af de enkelte ydelser er skattepligtige efter kildeskattelovens § 1, nr. 1, 4 eller 5, eller til selskaber, foreninger, institutioner m.v., der ikke er hjemmehørende her i landet, kan det samlede fradrag for disse ydelser dog højst udgøre 10.000 kr. årligt. For ægtefæller, der er sambeskattede i hele indkomståret, kan det sammenlagte fradrag for ydelser som omhandlet i 2. pkt. ikke overstige 10.000 kr. En eventuel nedsættelse til dette beløb foretages i den del af hver ægtefælles fradrag, der overstiger 5.000 kr. Begrænsningen af fradraget for

ydelser til personer gælder dog ikke for ydelser, som den skattepligtige har forpligtet sig til på et tidspunkt, hvor modtageren er skattepligtig efter kildeskattelovens § 1, nr. 1, 4 eller 5.

Stk. 3. De i stk. 2 nævnte ydelser kan dog ikke fradrages i det omfang, yderen som gave eller som arveforskud har forpligtet sig til at udrede dem til livsarvinger eller disses ægtefæller eller til fonds, legater eller lignende, der helt eller delvis er oprettet til fordel for bestemte familier. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 medfører ingen indskrænkninger i adgangen til at fradrage de i §§ 10 og 11 nævnte underholdsbidrag.

Stk. 5. Uanset bestemmelsen i stk. 3 kan en skattepligtig ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst fradrage ydelser efter stk. 2, såfremt ydelsen er udredt til en person, der er barnebarn af den skattepligtige eller af den med ham sambeskattede hustru. Fradragsret haves kun i det omfang, den årlige ydelse til hvert barnebarn ikke overstiger 3.000 kr. Det er dog yderligere en betingelse for fradragsret i medfør af denne bestemmelse, at én af barnebarnets forældre eller beggades forældre er afgang ved døden før indkomstårets begyndelse, og fradragsret haves ikke for ydelser, der forfalder til betaling efter udgangen af det kalenderår, hvori barne-

barnet fylder 18 år.

§ 2

Stk. 1. Loven har virkning for indkomståret 1982 og senere indkomstår.

Stk. 2. Udgifter til ydelser, som nævnt i ligningslovens § 14, stk. 2, som affattet ved § 1, og som er betalt før den 24. februar 1982 behandles efter de hidtil gældende regler. Beløbsbegrænsningen i ligningslovens § 14, stk. 4, 1.-3. pkt., som affattet ved § 1, gælder i indkomståret 1982 for ydelser, der er betalt den 24. februar 1982 eller senere.

Stk. 3. Udgifter til ydelser, som nævnt i ligningslovens § 14, stk. 2, som affattet ved § 1, og som den skattepligtige før den 24. februar 1982 har forpligtet sig til at udrede som led i en gensidigt bebyrdende aftale, kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen efter de hidtil gældende regler, jfr. dog stk. 4.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 finder ikke anvendelse på ydelser til selvejende institutioner, stiftelser, fonde m.v., som er stiftet af den skattepligtige eller dennes ægtefælle eller af disses forældre eller livsarvinger, eller hvorover den nævnte personkreds har en bestemmende indflydelse. Stedbørn og plejebørn sidestilles med livsarvinger.